



Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
T.a.v. Joeri de Leeuw
Bezuidenhoutseweg 73
DEN HAAG

Datum: 23 april 2021

Betreft: Input van Stichting De Noordzee en Good Fish op Operationeel Programma EMFAV 2021-2027 van de lidstaat Nederland

Geachte heer de Leeuw,

Aan de hand van deze input dragen Stichting de Noordzee en Good Fish graag bij aan een optimale, duurzame invulling van het Programma voor het Europees Maritiem, Visserij en Aquacultuur Fonds (EMVAF). Gezamenlijk hebben we een korte samenvatting opgesteld van de artikelen waar wij graag aanpassingen of aanvullingen zien.

SDN en GF ondersteunen en benadrukken de volgende zaken

- Het is goed te lezen dat er vanuit het EMFAV niet zal worden geïnvesteerd in innovaties die vergroting van de vangstcapaciteit tot gevolg hebben en dat er geen middelen vrijgemaakt worden om motoren te vervangen.
- Daarnaast ondersteunen wij het meenemen en stimuleren van de kleinschalige visserij. Enerzijds omdat het een vorm van visserij is met relatief weinig impact, maar anderszijds omdat het belangrijk is dat er meer informatie komt over de effecten van deze visserij in beschermde natuurgebieden.
- Wij steunen de prioritisering van datacollectie en controle en handhaving, met name het gebruik van innovatieve digitale middelen, zoals REM.
- De integratie van natuur en milieu in het huidige programma is een positieve vooruitgang, vooral met de nadruk op het uitbreiden van het onderzoek naar en het verzamelen van gegevens over soorten en habitats voor de KRM/OSPAR (Descriptor 1, 4 en 6).
- Het onderzoek ten behoeve van beter inzicht in trofische interacties en ecosysteemfunctioneren zal mede bijdragen aan de effectiviteit van maatregelen om het mariene ecosysteem en de biodiversiteit te beschermen en kan in de toekomst een basis vormen voor meer ecosysteemgericht beheer.

SDN en GF zien graag verbeteringen/aanpassingen voor de volgende punten

- Het gebruik van de term “zero-impact” ketter op pagina 42 suggereert een ketter zonder enige vorm van uitstoot, bijvangst en bodemberoering. Wij vragen ons af in hoeverre deze ambitie gehaald kan worden, of dat de verwachtingen mogelijk realistischer gekwantificeerd kunnen worden?
- Het is gepast dat Nederland inzet op onderzoek en innovatie om problemen met uitvoering van de aanlandplicht op te lossen. Het gebruik van elektronisch toezicht om beter inzicht te krijgen in vangsten is belangrijk. Desalniettemin zou dit niet moeten dienen als alternatief op de

aanlandplicht. Evaluaties laten zien dat de aanlandplicht tot op heden onvoldoende wordt uitgevoerd en nageleefd en het zou dus prioriteit moeten zijn om dit te verbeteren, voor een alternatief wordt overwogen.

- Het EMVAF maakt middelen vrij die ervoor zorgen dat vissers hun opgevist afval kosteloos aan de wal kwijt kunnen. Hier zou ook hun eigen bedrijfsafval onder moeten vallen.
- Een belangrijk doel van het Fishing for Litter project is bewustwording creëren bij vissers over afval op de zeebodem en daarmee hun eigen afvalbeheer en bedrijfsvoering. Hierbij kan nog worden vermeld dat hun eigen gedrag aan boord ook een grote rol speelt.
- De monitoring van visserij-afval wordt nog onvoldoende genoemd.
- Het ontwikkelen van N2000 maatregelen hoort een internationaal proces te zijn. In het huidige programma worden de internationale aspecten nog onvoldoende in aanmerking genomen. Pilotprojecten om de monitoring van nationale projecten vooruit te helpen moeten internationaal worden aangepakt. Daarnaast kan worden gedacht aan het ontwikkelen van geïntegreerde monitoringprogramma's en het gebruikmaken van innovatieve technieken om effectiever en in samenhang data te genereren.
- De effecten van gebiedsbescherming op visserijverspreiding (displacement) worden niet genoemd.
- Oceaanverzuring en klimaatverandering worden niet genoemd als mogelijke onderzoeksvelden. Het zijn echter zaken die een groot effect kunnen hebben op zeedieren en het beheer van hun oogst.
- Cumulatieve effecten van drukfactoren zouden een integraal en belangrijk onderdeel van het onderzoek moeten zijn. Wij zien dit dus graag als toevoeging. Voor het Noordzeeakkoord is met name cumulatie van effecten van de aanleg en het gebruik van windparken, visserij, kweek van voedsel en seismisch onderzoek van belang.
- Het beschikbare EMVAF-budget binnen MONS (10%) is te beperkt om alle gepresenteerde onderwerpen te behandelen. Er is een focus nodig op KRM-aspecten (D1, D4, D6) en basisgegevens. Onderwerpen die vallen onder windenergie hebben een budget van 21 miljoen binnen MONS en zouden binnen WOZEP moeten worden behandeld.
- Natuurinclusief bouwen valt niet perse onder MONS, maar is wel een belangrijk aspect van onderzoek dat gedaan moet worden. Natuurinclusief bouwen en innovatieve technieken voor oesterteelt in de vorm van natuurherstel is een belangrijk aspect van de windenergietransitie, maar wij vragen ons af of dit onder het EMFAV moet vallen.
- De ondersteuning vanuit het EMVAF voor de uitzet van glas- en pootaal moedigen wij aan, onder voorwaarde dat er ook ondersteuning vrijkomt voor het wetenschappelijk onderzoeken van de effectiviteit van deze uitzet. Dat is tot op heden nog niet gebeurd en de effectiviteit van deze investeringen is niet aangetoond. Het is evident dat lokaal de palingstand omhoog kan gaan door uitzet, maar het effect op het reproductiesucces van de totale populatie is tot op heden onduidelijk. Het niet bekend of er daadwerkelijk sprake is van 'overpopulatie' op de locaties waar glasaal wordt gevangen, de meerwaarde van het verplaatsen moet beter onderbouwd worden. Het is niet bekend of de uitzetting van glas- of pootaal leidt tot verhoogde uittrek uit Nederland en bijdraagt aan voortplanting op de oceaan. Enerzijds kan er nu sprake zijn dat de productie door uitzettingen ten goede komen aan de lokale beroepsvisserij. Anderzijds is niet goed bekend of glas- of pootaal die niet via een natuurlijke weg is binnen gekomen, ook goed de weg weer uit het complexe Nederlandse watersysteem kan vinden. De visserijsector is een belangrijke speler daar waar het gaat om uitvoering van activiteiten ter beantwoording van verschillende onderzoeksvragen, daarbij is tevens wetenschappelijke borging van opzet en uitkomsten nodig.

- Naast hulp van de visserijsector bij het uitzetprogramma, kan ook een bijdrage worden geleverd aan de schieraaluittrek. Het initiatief Paling Over De Dijk (PODD) vanuit de sector kan vanuit dit fonds worden opgeschaald. Vissers vangen dan schieraal op weg naar zee op bij onneembare knelpunten, en helpen ze dan fysiek over de barrière. Daarbij kunnen sectoraal afspraken worden gemaakt dat voor het beschikbaar stellen van financiële middelen, ook afspraken worden gemaakt voor vangstbeperkingen buiten de PODD activiteiten. Zo wordt de schieraaluittrek en productie van paling via twee wegen gestimuleerd, terwijl vissers economisch worden gecompenseerd.
- Bij de ondersteuning van het ontwikkelen van een keurmerk voor de kleinschalige visserij en aquacultuur is het van belang dat dit keurmerk de traceerbaarheid vergroot. Mochten er claims gemaakt worden over de duurzaamheid van deze visserij, is het van belang dat het keurmerk dient te voldoen aan de internationale standaarden voor een betrouwbaar keurmerk (ISEAL-accreditatie als voorwaarde voor ondersteuning vanuit het EMVAF om financiering van greenwashing te voorkomen).
- Op dit moment is het vergroten van de welzijn van de vissen zowel binnen de visserij, als de kwekerij een onderbelicht onderdeel in het Operationeel Programma. Wij willen dat het ontwikkelen van humane afdodingsmethoden binnen de Nederlandse kweek gestimuleerd wordt zodat in 2026 100% van alle gekweekte vis in Nederland humaan is afgedood. Daarnaast willen wij dat het EMVAF er voor zorgt dat de Nederlandse visserij een koploperspositie inneemt in het ontwikkelen en voeren van humane afdodings en verwerkingsmachines aan boord van schepen.
- Wereldwijd wordt de vraag naar visolie en vismeel steeds groter terwijl tegelijkertijd gesproken wordt over vergoting van de productie vis in kweek. Wij stimuleren onderzoek en gebruik van de zogenaamde Novel Feed Ingredients als de oplossing voor het vervangen van vismeel en visolie in visvoer. Wij willen dat het EMFAV deze ontwikkeling ondersteunt. Uiteraard wel onder voorwaarde dat deze novel feed ingredients een lagere voetafdruk hebben (meetbaar in bijv. sequential LCA, air miles, gebruik ruimte, carbon footprint etc.).

De rol van maatschappelijke organisaties binnen EMFAV in zijn algemeenheid

Binnen het EFMZV kwamen maatschappelijke organisaties nauwelijks in aanmerking voor financiering. De Nederlandse visserij kan en wil verduurzamen, maar kan dit niet in zijn eentje. Het heeft ondersteuning nodig van wetenschappelijke instituties, bedrijven verderop in de keten, producentenorganisaties én maatschappelijke organisaties.

Op dit moment, hebben met name de Nederlandse visserij-organisaties recht op financiering en moet de rest volgen. Gelukkig krijgen de wetenschappelijke organisaties een belangrijke plek in het geheel en worden zij geacht het proces te monitoren.

Wat echter ontbreekt, is een onafhankelijke rol voor maatschappelijke organisatie die vanuit een andere invalshoek de verduurzaming in Nederlandse visserij en de Nederlandse visketen willen stimuleren. Maatschappelijke organisaties moeten ook de mogelijkheid krijgen om een plan in te dienen zonder dat een visserijorganisatie die onderschrijft. Zonder deze mogelijkheid, is er geen ruimte voor baanbrekend, nieuw onderzoek.



Wij vragen dat gekeken wordt hoe ngo's onafhankelijk een bijdrage kunnen leveren aan het verduurzamen van de Nederlandse visserij en Nederlandse visketen. Oplossingen zouden gezocht kunnen worden in de opzet van de voorwaarden van financiering. Onderstaand vind u enkele aanbevelingen die wij hierover eerder hebben aangedragen:

- Geef ngo's dezelfde status als wetenschappelijke organisaties. Ngo's moeten erbij worden gehaald om het proces te monitoren; ngo's moeten een van de doelgroepen zijn die ook een subsidie kunnen aanvragen zonder dat er verplicht een Nederlandse visser aangesloten moet zijn bij het project;
- Geef ngo's krijgen dezelfde rechten als een producentenorganisatie. Bij eerdere subsidies kregen producentenorganisaties de hoofdrol: 'Producentenorganisaties voor visserijproducten en voor aquacultuurproducten spelen een belangrijke rol bij het gemeenschappelijk visserijbeleid. Ook bij de gemeenschappelijke marktordening voor visserij- en aquacultuurproducten helpen zij de doelstellingen te realiseren'.
- Ngo's en bedrijven in de keten kunnen juist ook een waardevolle rol spelen, zij moeten de mogelijkheid krijgen om hierin eveneens penvoerder te kunnen zijn.

Een andere mogelijkheid is om kennisontwikkeling, monitoring, deelname aan onderzoek en voorlichting door het maatschappelijk middenveld een vast onderdeel te laten worden in dit Operationeel Programma van EMVAF.

Hoogachtend,

Linda Planthof
Projectleider Duurzaam Voedsel
Stichting de Noordzee

Margreet van Vilsteren
Directeur
Good Fish